

**Міністерство освіти і науки України
Головне управління освіти і науки Київської обласної державної
адміністрації**

**Державний навчальний заклад
«Березанський професійний аграрний ліцей»**

**Інструкція № ____
з пожежної безпеки (вступний інструктаж)**

Березань

Міністерство освіти і науки України
Головне управління освіти і науки Київської обласної державної
адміністрації
Державний навчальний заклад
«Березанський професійний аграрний ліцей»

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом по ДНЗ «Березанський
професійний аграрний ліцей»
від «__» _____ 201_р. №__

Інструкція №__
з пожежної безпеки (вступний інструктаж)

1. Загальні положення.

1.1. Кожен працівник зобов'язаний знати і виконувати правила пожежної безпеки, а при виникненні пожежі – вжити всіх залежних від нього заходів для рятування учнів і гасіння пожежі.

1.2. Сходові клітки, евакуаційні виходи, проходи, коридорні тамбури повинні утримуватися постійно вільними.

1.3. У навчальних кабінетах парти, столи, стільці необхідно встановлювати так, щоб не заставляти виходів із кабінетів.

1.4. У навчальних майстернях слід суворо дотримуватись протипожежного режиму. Приміщення повинні постійно утримуватись в чистоті.

1.5. У майстернях не повинно бути запасу матеріалів і з дерева більше, як на один день.

1.6. Весь пожежний інвентар і обладнання треба утримувати у справному стані, розміщувати на видних місцях.

1.7. Відповідальність за пожежну безпеку кабінетів, допоміжних та підсобних приміщень несуть особи, яким підпорядковані вказані приміщення.

1.8. Особи, відповідальні за пожежну безпеку у структурних підрозділах зобов'язані:

1.8.1. Забезпечити дотримання у підпорядкованих їм структурних підрозділах встановленого протипожежного режиму всіма працівниками.

1.8.2. Знати пожежну небезпеку свого структурного підрозділу.

1.8.3. Своєчасно та якісно виконувати протипожежні заходи, передбачені проектами. Забезпечити пожежобезпечну експлуатацію приладів опалення, електромереж та електроустановок, вживати негайних заходів до усунення виявлених несправностей, які можуть призвести до пожежі.

1.8.4. Щодня після закінчення роботи перевіряти протипожежний стан підрозділу, відключення електромережі та обладнання. Не допускати перебування працівників та інших осіб, які закінчили роботу, в побутових і допоміжних приміщеннях у вечірній та нічний час.

1.9. Не дозволяється застосування для сушіння та обігрівання приміщень саморобних нагрівних приладів, жаровень, мангалів, електроприладів з відкритими електронагрівними елементами.

1.10. Проведення вогневих робіт на постійних і тимчасових місцях дозволяється лише після вжиття заходів, які унеможливають виникнення пожежі і очищення робочого місця від горючих матеріалів, захисту горючих конструкцій, забезпечення первинними засобами пожежогасіння (вогнегасником, ящиком з піском та лопатою, відром з водою).

1.11. Відповідальна особа за проведення вогневих робіт повинна проінструктувати безпосередніх виконавців цих робіт про заходи пожежної безпеки, визначити протипожежні заходи щодо підготовки місця робіт, обладнання і комунікацій згідно з вимогами правил пожежної безпеки.

1.12. **Забороняється.**

1.12.1. Виконувати вогневі роботи на постійних і тимчасових місцях без вжитих заходів, що унеможливають виникнення пожежі.

1.12.2. Приступати до роботи при несправному обладнанні.

1.12.3. Виконувати зварювання, різання, паяння свіжопофарбованих конструкцій чи виробів до повного їх висихання.

1.12.4. Користуватися під час проведення вогневих робіт одягом і рукавицями із залишками мастила, жирів, бензину, гасу та інших горючих рідин.

1.12.5. Палити, користуватися відкритим вогнем, інструментами, з яких можуть утворюватися іскри, в місцях зберігання і відкриття барабанів з карбідом кальцію.

1.1.6. Забороняється використовувати оголені або з пошкодженою ізоляцією проводи, а також застосовувати нестандартні запобіжники.

2. Пожежна безпека, засоби і способи запобігання пожежам і аваріям. Дії персоналу при їх виникненні.

2.1. Основні причини пожеж:

2.1.1. Пожежа — це неконтрольований процес горіння поза спеціальним осередком, який завдає матеріальні збитки.

2.1.2. Для виникнення горіння необхідно наявність 3-х чинників водночас:

- горючої речовини;
- достатньої кількості кисню, повітря або іншого окислювача;
- теплового імпульсу (джерела запалення).

2.1.3. Аналіз пожеж показує, що основними причинами їх виникнення є:

- несправності теплових агрегатів, технологічного обладнання, електричних установок (мереж, приладів освітлення, електродвигунів);
- порушення правил зберігання матеріалів, сировини;
- необережне поводження з вогнем;
- вибухи газо- і пилоповітряних сумішей;
- розряди статичної і атмосферної електрики;
- порушення герметичності обладнання і трубопроводів на вибухо- та пожежонебезпечних ділянках виробництва;
- порушення правил ведення вогневих робіт.

2.1.4. Необхідно знати всі засоби пожежогасіння і вміти практично приводити їх в дію і не допускати порушень правил пожежної безпеки.

2.1.5. Виробничі відходи, сміття, невикористані матеріали необхідно вилучати в спеціально відведені для цього місця.

2.1.6. Проходи, виходи, коридори, сходини не дозволяється захламлювати різноманітними предметами і обладнанням.

2.1.7. Місця знаходження первинних засобів пожежогасіння повинні бути легкодоступними.

2.1.8. Первинні засоби гасіння пожеж і правила користування ними: хімічні пінні (ОХП-10); вуглекислотні (ОУ-2, ОУ-5) і порошкові (ОГГУ-5) вогнегасники, пожежні крани, пісок, кошму, воду. Пінні вогнегасники і воду не дозволяється застосовувати при гасінні електрообладнання і електроустановок, що знаходяться під напругою.

2.2. При користуванні вогнегасником ОХП-10 необхідно прочистити сприск голкою, ручку розташовану на горловині повернути на 180°, перевернути вогнегасник вверх дном і можливо швидко направити струмом піни на місце спалахування.

2.3. Вуглекислотні вогнегасники призначені для гасіння будь-яких горючих речовин, за винятком лужних металів, а також таких речовин, горіння яких може відбуватися без доступу повітря. У випадку користування вуглекислотним вогнегасником, його необхідно вийняти з підвіски, піднести можливо ближче до місця спалахування, повернути розтруб до осередку пожежі і відкрити вентиль до відказу. Якщо направити сухий струм згори, потрібний ефект не досягається, бо двоокис вуглецю буде відноситись тягою гарячого повітря.

2.4. Вогнегасник ОПУ-5 призначений для ліквідації осередку пожежі будь-якого класу. При виникненні пожежі необхідно:

- поставити вогнегасник до місця пожежі;
- висмикнути чеку, натиснути на важіль запірного приладу,
- натиснути на важіль пістолету, направивши струм на осередок пожежі;
- гасити полум'я з відстані не більш 4м.

3. Вимоги безпеки перед початком роботи.

3.1. У кабінетах, майстернях горючі речовини й матеріали потрібно зберігати у шафах, що замикаються.

3.2. Забороняється використовувати електроприлади із пошкодженою ізоляцією, зберігати біля них рідини, які легко займаються, обгортати папером або тканиною електричні лампи.

3.3. Не працюйте на несправному обладнанні.

3.4. Перед початком роботи на електрообладнанні перевірте наявність і надійність кріплення захисних засобів і з'єднання захисного заземлення, занулення.

4. Вимоги безпеки під час роботи.

4.1. Виконуйте лише ту роботу, з якої пройшли інструктаж, не передоручайте свою роботу іншим особам.

4.2. Забороняється використовувати пожежний інвентар та обладнання для господарських та інших потреб, не пов'язаних з пожежогасінням.

4.3. Не дозволяється використовувати кабелі і проводи із пошкодженою ізоляцією.

4.4. Не дозволяється переносити ввімкнені електроприлади, залишати без догляду ввімкнені в електромережу нагрівальні прилади.

4.5. Забороняється користуватися пошкодженими розетками, зав'язувати і скручувати електропроводи.

4.6. Забороняється самостійно усувати несправності електромережі та електрообладнання.

5. Вимоги безпеки після закінчення роботи.

5.1. Щоденно після закінчення занять у кабінетах, майстернях викладачі, лаборанти повинні уважно оглянути всі приміщення, які закриваються, вимикати електроприлади, обладнання, освітлення.

5.2. Після закінчення роботи слід прибрати сміття, відходи та виробничі обрізки.

6. Вимоги безпеки в аварійній ситуації.

6.1. При можливості не створювати паніки, приступити до ліквідації створеної ситуації.

6.2. Не допускати в небезпечну зону сторонніх осіб.

6.3. Попередити про те, що сталося безпосереднього керівника.

6.4. Якщо є потерпілі надати їм першу медичну допомогу; при необхідності викликати «швидку допомогу».

6.5. У випадку виникнення пожежі дії працівників мають бути спрямовані на створення безпеки дітей:

- у першу чергу провести рятування та евакуацію згідно з планом евакуації;
- при охопленні полум'ям входних дверей евакуація проводиться через вікна (перший поверх);
- діяти чітко, без метушні, запобігати проявам паніки серед учнів та співробітників.

6.6. Кожен працівник, який виявив пожежу або її ознаки (затримання, запах горіння або тління різних матеріалів тощо), зобов'язаний:

- вимкнути електромережу;
- негайно повідомити про це по телефону 101 до пожежної частини;
- сповістити про пожежу адміністрацію навчального закладу;
- вжити заходів щодо гасіння пожежі наявними засобами пожежогасіння;
- якщо у приміщенні є вода — змочити нею все приміщення та його предмети, це дозволить вам на деякий час зменшити дію диму та полум'я;
- знеструмлену електропроводку можна гасити піском, водою, вогнегасником;

- загорання у витяжній шафі ліквідується вогнегасником після вимкнення вентилятора;
- у випадку загорання проводів зварювального апарату виключіть його, а потім трансформатор і полум'я загасить піском чи вогнегасником;
- для гасіння металічного натрію, що загорівся, треба користуватися порошковим вогнегасником, сухим піском, сухою магнезією або ковдрою. Не дозволяється застосовувати для гасіння лужних металів воду, пінні вогнегасники та оксид карбону (IV) (вуглекислоту).
- якщо в кабінеті розлито невелику кількість органічних розчинників (до 0,05 л), треба загасити відкрите полум'я у всьому приміщенні і провітрити його;

Коли розлито органічні розчинники у кількостях, більших за 0,05 л, необхідно:

- негайно вивести учнів із приміщення;
- загасити в приміщенні всі пальники і вимкнути електричні прилади;
- відчинити вікна або кватирки і зачинити двері;
- розливу рідину засипати піском або тирсою, за допомогою дерев'яного совка або двох дерев'яних дощочок зібрати в тару і знешкодити в той самий день;
- провітрювання приміщення припинити тільки після того, як повністю зникне запах розлитого розчинника;
- під час прибирання користуватися захисними окулярами та гумовими рукавицями.

Якщо на вас зайнявся одяг:

- не можна бігти, це лише підсилить горіння;
- треба швидко скинути одяг, що зайнявся, а якщо це не вдалося, варто впасти та качатися по підлозі (землі), збиваючи полум'я.

Якщо на іншій людині зайнявся одяг:

- не можна давати людині бігати, — полум'я розгориться ще сильніше;
- треба допомогти ураженому швидко скинути одяг, що зайнявся, і залити його водою;
- якщо це не вдалося, необхідно повалити потерпілого на підлогу (землю). Намагайтеся будь-яким способом збити полум'я: залийте водою, засипайте землею, закидайте снігом, накиньте щільну тканину (брзент, ковдру, пальто) і щільно пригорніть тканину до палаючого одягу. При цьому голову потерпілого слід залишити відкритою, щоб уникнути отруєння продуктами горіння;
- надати першу (долікарську) допомогу потерпілим в аварійній ситуації;

7. Надання першої медичної допомоги.

Надання першої медичної допомоги треба починати з оцінки загального стану потерпілого і на підставі цього скласти думку про характер пошкодження.

У разі різкого порушення або відсутності дихання, зупинки серця негайно зробити штучне дихання та зовнішній масаж серця, викликати швидку медичну допомогу за телефоном 103.

Дії при опіках:

- при термічних опіках першого ступеня уражене місце обробляють етиловим спиртом, після чого накладають суху стерильну пов'язку або чисту тканину і звертаються до дерматолога. Ні в якому разі не можна проколювати пухир, змочувати місця опіків водою, припікати їх розчином перманганату калію, бриліантової зелені, розчином йоду, застосовувати «народні засоби», різні олії, вазелін, бо вони тільки підсилюють опіки, сповільнюють загоєння ран;
- при важких опіках необхідно негайно відправити потерпілого до лікувального закладу.

Дії при пораненні:

- необхідно зупинити кровотечу, накласти стерильну пов'язку і доставити потерпілого до лікаря;
- той, хто надає допомогу при пораненні, повинен з милом помити руки, а якщо це неможливо — намазати пальці йодною настоянкою;
- доторкуватися до рани навіть вимитими руками не дозволяється;
- не дозволяється обмивати рану водою;

- при незначних порізах рану обробляють йодною настоянкою і накладають марлеву пов'язку, яка захищає організм від мікробів і сприяє швидкому зсіданню крові;
- при пораненні склом або іншим предметом рану промивають великою кількістю дистильованої води або тампоном, змоченим етиловим спиртом або розчином перекису водню;
- виймають осколки скла і знову промивають рану спиртом або розчином перекису водню;
- якщо рана забруднена, бруд видаляється тільки навкруги, але ні в якому разі не з глибинних шарів рани;
- шкіру навколо рани обробляють йодною настоянкою або розчином брильянтової зелені, перев'язують і звертаються в медпункт;
- у разі кровотечі у вигляді крапель або рівної струмینی під тиском судину, яка кровоточить, потрібно притиснути до кістки вище від місця поранення, а якщо це кровотеча на руці або нозі, то після цього максимально зігнути кінцівку в суглобі та забинтувати його в такому положенні;
- потім накладають джгут на 5—10 см вище від рани, під джгут необхідно підкласти тканину або марлеву пов'язку, а також записку про час його накладання;
- джгут не можна залишати на кінцівці довше ніж 1,5 год.

Дії при ударах та розтягах:

- створити спокій пошкодженій ділянці й покласти на неї 3-4 рази холод (щоразу на 1 годину з інтервалами 15—20 хв.);
- у разі удару носа, що супроводжується кровотечею, не дозволяється сякатися;
- голову слід нахилити вперед, затиснувши крила носа пальцями на 10—15 хв.;
- за умови удару голови треба забезпечити спокій;
- під час транспортування постраждалого слід покласти на спину, підклавши під голову подушку або м'яку тканину;
- не можна дозволяти потерпілому з такою травмою самостійно йти в лікарню.

Дії при переломах та вивихах:

- не можна пробувати вправляти, тягти за пошкоджене місце;
- необхідно створити максимальний спокій, нерухомість пошкодженої частини тіла за допомогою транспортної шини — твердого матеріалу, обгорнутого в м'яку тканину;
- шину треба прибинтувати так, щоб вона захоплювала суглоби нижче і вище від місця пошкодження;
- у разі перелому кісток гомілки укладають дві шини із зовнішнього і внутрішнього боків ноги від стопи до верхньої третини стегна;
- у разі перелому стегна одну шину розміщують уздовж зовнішнього боку від пахової западини пошкодженого боку до стопи, а другу — уздовж внутрішнього боку від паху до стопи;
- шини туго прибинтовують до ноги бинтами або рушниками в 3—4 місцях;
- стопу фіксують тугою пов'язкою;
- у разі перелому руки, ключиці або вивиху кісток у плечовому або ліктьовому суглобі руку притискають до тулуба, закріплюють пов'язкою;
- при передбаченому переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вуха або рота) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку;
- при підозрі перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався з метою уникнення ушкодження спинного мозку;
- при переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, чханні, рухах, необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

Дії при кровотечі:

- для того, щоб зупинити кровотечу, необхідно підняти поранену кінцівку вгору, кровоточиву рану закрити перев'язувальним матеріалом (із пакета), складеним у клубочок, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати протягом 4-5 хв; якщо кровотеча зупинилась, то, не знімаючи накладеного матеріалу; поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском);
- при сильній кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, треба здавлювати кровоносні судини, які живлять поранену область, за допомогою згинання кінцівок у суглобах, а також пальцями, джгутом або закруткою;
- при великій кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

Дії при ураженні електричним струмом:

- необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електрообладнання від джерела живлення, а при неможливості відключення-відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал;
- за відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані оживлення починати необхідно негайно, після чого викликати швидку медичну допомогу.

Посада керівника підрозділу

підпис

прізвище та ініціали

Погоджено:

Інженер з охорони праці